

Plan van aanpak lokfiets

Inleiding

Jaarlijks worden in Nederland 765.000 fietsen gestolen. De gemeenten en politie nemen allerlei soort maatregelen om fietsdiefstal tegen te gaan. Een van deze maatregelen is het inzetten van een lokfiets. Bij het inzetten van een lokfiets kan de dief direct worden aangehouden. Dit leidt soms tot het oplossen van meerdere zaken tegelijk.

Het Centrum Fietsdiefstal heeft bij de verschillende politieregio's een inventarisatie gedaan ivm het inzetten van de lokfiets.

Na een inventarisatie is gebleken dat het inzetten van een lokfiets zeer verschillend kan zijn in de uitvoering en er is dan ook behoefte aan landelijke inzetcriteria.

Tevens is er behoefte aan een op uniforme wijze, ingebouwd gps-systeem in een lokfiets en een landelijk handhavingsbeleid, omtrent dit onderwerp.

Dit laatste is niet per direct te realiseren. Daarom dient de politieregio, die een lokfiets in wil zetten met het lokale OM afstemming te bereiken aangaande het beleid hieromtrent.

Naar aanleiding van bovenstaande, is door Centrum Fietsdiefstal de werkgroep Lokfiets opgericht. Bestaande uit tien politieregio's, die lokfietsen intensief tegen fietsdiefstal inzetten en het BVOM.

Deze werkgroep heeft het gebruik en de inzetcriteria van de lokfietsen in kaart gebracht en dit heeft geleid tot dit plan van aanpak.

Lokfiets

Lokfiets is een van de middelen die vaak door de politie wordt ingezet om fietsdiefstal aan te pakken. Met het inzetten van de lokfiets wordt de dief en soms de heler direct aangehouden.

Om een lokfiets in te zetten is van belang om een aantal zaken goed in kaart te brengen. Te weten:

- Een goede hotspot analyse binnen de regio;
- Soort lokfiets;
- Opsporing en vervolging.

Een lokfiets dient aan de volgende eisen te voldoen:

- Een aantrekkelijke (dames)fiets van een degelijk merk. Ervaring leert dat damesfietsen meer worden gestolen dan herenfietsen.
- Een dagwaarde van meer dan 200 Euro hebben.
- Van een relatief goedkoop slot zijn voorzien.
- Een fiets zonder een gps-systeem.
- Een fiets met een gps-systeem. De lokfietsen dienen van dezelfde gps-systeem voorzien te zijn. Dit heeft als voordeel dat de lokfietsen niet regiogebonden zijn.

Analyse

Aan de hand van een goede analyse kan de hotspots in kaart worden gebracht. Deze kan een basis vormen voor het inzetten van een lokfiets in een gebied, waar regelmatig fietsen worden gestolen.

In deze analyse zal het navolgende inzicht moeten worden verkregen:

- Inzicht in de geografische spreiding van de fietsdiefstallen
- Inzicht in de tijdstippen van de fietsdiefstallen
- Inzicht in het type en merk van de fiets (ter bepaling van de lokfiets)
- Van welke MO is sprake?
- Zijn er relevante omgevingsfactoren
- Wat is de vindplaats van gevonden fietsen?

Plaatsing lokfiets

Het plaatsen van een lokfiets met of zonder een gps-systeem dient te gebeuren op een van de hotspots zoals eerder beschreven.

Voordat de lokfiets wordt ingezet, dienen de volgende gegevens van de fiets vastgesteld zijn:

- Merk;
- Type;
- Kleur;
- Framenummer;
- Chipnummer;
- Slotnummer;
- Overige kenmerken.

Inzet lokfiets zonder een gps-systeem

Als men een lokfiets zonder een gps-systeem wil inzetten dient met de volgende zaken rekening te houden:

- Van te voren de locatie spotten voor een eventueel postadres;
- Aanwezigheid van camera's (cameratoezicht).

Tips & trucks plaatsing lokfiets zonder een gps-systeem

Lokatie:

- Zoek een plek uit waar als het kan cameratoezicht aanwezig is;
- Observeer door middel van een camera;
- Beelden zijn altijd goed voor bewijsvoering;
- Niet in de buurt van de fiets ophouden.

Ophouden:

- Het grootse probleem is stukgaan op je undercover ;
- Let op elkaar, geen politietoneel gedrag of kleding;
- Indien je met meerderen bij elkaar bent, laat 1 iemand een oortje in houden;
- Observeer de fiets vanuit een object (winkel);
- Regel van te voren een postlocatie;
- Bij het buiten blijven posten, zorg voor afwisseling. Bijvoorbeeld bij een bushalte.

Opvolging na inzet lokfiets

De politieregio die een lokfiets wil inzetten, dient vooraf tbv de opvolging met het lokale OM afspraken te maken m.b.t. de toepassing van bevoegdheden in gevolge van het Wetboek van Strafvordering.

Aanhouding en In beslagname

Denk bij een aanhouding aan de cautie. Bij eventuele noodzaak tot binnentreden, neem de regels aangaande deze in acht uit het WvSV.

Bij in beslagname, denk aan eventuele gereedschappen die de verdachte met zich voert.

Dossiervorming

Afhankelijk van de gemaakte afspraken met het lokale OM dient een dossier te worden gevormd om de zaak af te handelen.

Hieronder een voorbeeld van benodigde documenten tbv de dossiervorming:

- Een proces-verbaal diefstal van de lokfiets. Dit proces-verbaal bestaat uit de volgende hoofdstukken:
 - Aanleiding;
 - Plaats stalling lokfiets;
 - Gebruik lokfiets;
 - Gegevens lokfiets;
 - Wijze observatie lokfiets;
 - Waarneming;
 - Schade aan de fiets;
- Proces-Verbaal van aangifte diefstal fiets namens het Centrum Fietsdiefstal door politie;
- Proces-Verbaal van aanhouding;
- Proces-verbaal van in beslagneming;
- Antecedenten verdachte;
- Proces-verbaal verdachte verhoor;
- Heenzending.

Bijlagen

- **Bijlage 1**
Voorbeeld proces-verbaal regio Utrecht.
- **Bijlage 2**
Rechtelijke uitspraken en jurisprudenties
- **Bijlage 3**
Juridisch kader inzet lokfietsen

Bijlage 1

Voorbeeld dossiervorming politieregio Utrecht:

Aanleiding

Na aanleiding van de vele fietsdiefstallen in District Utrecht noord, is besloten in overleg met officier van Justitie (naam OVJ) op (dag, datum en straat) te Utrecht, gemeente Utrecht een lokfiets te plaatsen. (Straat) is een voor het openbaar verkeer, openstaande weg. Daarbij zijn de navolgende afspraken gemaakt.

- De lokfiets wordt geplaatst op een zogenaamde Hot-spot
- De lokfiets wordt deugdelijk afgesloten
- De lokfiets wordt in directe observatie genomen

Tevens werkte wij in burger en niet als zodanig herkenbaar als politieambtenaren.

Stalling lokfiets

De lokfiets werd gestald voor perceel (perceelnummer) Dit perceel is een (woning, winkel, gebouw etc) Het perceel maakt deel uit van een (winkelcentra, sportcentra, station, woonwijk, openbare fietsenstalling)

De lokfiets werd afgesloten middel onderstaande sloten. De lokfiets stond (wel / niet) vast aan een (hek, fietsenrek, lantaarnpaal etc benoemen)

Gebruik lokfiets

Wij maakte gebruik van (Lokfiets 1 / Lokfiets 2). (Lokfiets 1 / Lokfiets 2) heeft de navolgende kenmerken:

Lokfiets 1 Batavus champion Tour

- damesfiets
- hoofdkleur groen
- 7 versnellingen
- Trommelremmen
- Zilverkleurige bagagedrager
- Jasbeschermers beide zijde kapot
- Productienummer onder trap-as 990 of 066
- Sticker met daarop framenummer is deels verwijderd
- Slot wordt afgesloten middels een kettingslot en een hangslot ABUS no: 65/40
- Sticker op het achterspatbord: Stormvogel tweewielers BV
Churchillweg 27 Wageningen
08370-12103

Lokfiets 2 Virgo

- Dames
- Type Opoefiets
- Klein model
- Stoffen kettinkast
- Framenummer: J800620412 onder trapas
- Axa SL7 ringslot
- Slotnummer: M322680
- Sleutelnummer: 67715
- Sticker op het achterspatbord: Co van Beek tweewielers
Springweg 14 Utrecht
030 2319933

Wijze observatie lokfiets

De lokfiets werd zo geplaatst dat wij, (namen verbalisanten) er direct zicht op hadden. De afstand tussen ons en de lokfiets was ongeveer (aantal meters) Wij hadden (wel / geen) vrij zicht op de lokfiets.

Voor de observatie van de lokfiets gebruikte wij, (wel/geen) visueel/visuele hulpmiddel / hulpmiddelen. Het hulpmiddel / De hulpmiddelen bestonden uit (benoemen)

Waarneming

Ik/wij zagen dat er rondom de lokfiets een voor mij (bekend/onbekend) persoon bleef staan. ik/wij zagen dat de persoon diverse malen naar de fiets keek. Ik/wij zagen eveneens dat de persoon om zich heen bleef kijken.

Ik/wij zag(en) dat de verdachte er als volgt uitzag: (hlp:signa.A03)

Ik/wij zagen dat de persoon de lokfiets oppakte en vervolgens wegliep / in een voertuig plaatste ==> merk, type, kleur, kenteken, weg fietste. **AANHOUDEN !!!**

Ik/wij zagen dat de persoon een voorwerp uit zijn kleding pakte (plaats beschrijven)
Wij zagen dat dit voorwerp (tussen het slot / ringslot) werd geplaatst.
AANHOUDEN !!!

Ik/wij zagen dat de persoon een baksteen pakte en op het slot begon te slaan.

Ik/ wij hebben de lokfiets continu in observatie gehouden.

Eventuele andere relevante zaakgegevens !

Aanhouding

De verdachte werd op (dag, datum, tijdstip) op (straatnaam, plaatsnaam) aangehouden als vermoedelijke overtreder van de artikelen 311 lid 1 onder 5, danwel 310, danwel 350 van het wetboek van strafrecht aangehouden.

Daar ik/wij in burger werkte maakte ik/mij ons kenbaar als zijnde politieambtenaren middels het politie-legitimatiebewijs.

Van de aanhouding is een afzonderlijk proces verbaal van aanhouding opgemaakt, welke zal worden bijgevoegd.

Personalia verdachte

De verdachte gaf op te zijn:

Naam :
Geboortedatum :
Geboorteplaats :
Adres :
Postcode :
Plaats :

De verdachte legitimeerde zich met: (legitimatiebewijs beschrijven) voorzien van nummer: (nummer legitimatiebewijs) en burgerservicenummer: (nummer)

Wij zagen dat de pasfoto op het legitimatiebewijs overeen kwam met de aangehouden verdachte.

Antecedenten verdachte

Na raadpleging van de diverse landelijke politiesystemen bleek verdachte wel/niet voor te komen.

De verdachte kwam voor, voor de volgende feiten: (data's, veroordelingen en septs)

Inbeslagname

Het/De (breekvoorwerp beschrijven) is door mij/ons onder verdachte inbeslaggenomen. Van de inbeslagname is een afzonderlijke kennisgeving van inbeslagname opgemaakt welke zal worden bijgevoegd.

Veiligstelling lokfiets

De lokfiets werd door ons/mij onder verdachte veiliggesteld. Ik/wij zag(en) dat de volgende items waren (vernield, verbroken veranderd)

Aangifte

Van de diefstal fiets is aangifte gedaan. Deze aangifte is verwerkt in een afzonderlijk proces verbaal van aangifte, welke is bijgevoegd.

Benadeelde in deze is rechtspersoon:

XXXXX
XXXXX
XXXXX

Aangever in deze is:

Dhr.XXXXXX
Adres:
Woonplaats:

Schade

Voor de schade verwijs(zen) ik/wij naar het opgemaakt proces verbaal van aangifte.

Verhoor verdachte

Van de verdachte werd een verklaring opgenomen welke is weergegeven in een afzonderlijk proces verbaal van verhoor. Dit verhoor is opgenomen in dit dossier.

De verdachte legde een bekende/ontkennende verklaring af.

HEENZENDING

De verdachte werd na verhoor, in opdracht van de hulpofficier van justitie, welke belast was met de voorgeleiding van de verdachte invrijheid gesteld. Het tijdstip van de invrijheidstelling is vastgelegd in het automatisch bedrijfsprocessen systeem van de politie Utrecht, kenmerk: PL0919 / 08 –

* Mocht de verdachte veelpleger zijn en in verzekering te zijn gesteld denk dan nog aan de volgende koppen:

- Inverzekeringsstelling
- Insluiting
- In kennis stellen Raadsman/vrouw
- Eventueel onderzoeksgrond
- Andere relevante zaakgegevens.

Bijlage 2

Rechtelijke uitspraken en jurisprudenties

Binnen het arrondissement Groningen wordt, naast het algemene beginsel dat potentiële daders niet tot ander handelen worden gebracht dan waar hun opzet al was gericht (dus geen uitlokking = Tallon-criterium), de inzet verantwoord geacht als aan de volgende randvoorwaarde(n) wordt voldaan:

“De geprepareerde fiets kan worden ingezet, mits deze zo wordt gepresenteerd dat deze in het straatbeeld past. Het soort fietsen waarvan gebruik zal worden gemaakt, betreft een redelijk nieuwe fiets met een waarde van ca. 1000 euro (ter beschikking gesteld door, bijvoorbeeld, een verzekeraar). Deze zal dus zoals gebruikelijk moeten worden gestald, dat wil zeggen: afgesloten. De doelgroep ten aanzien waarvan dit opsporingsmiddel wordt ingezet, betreft immers dieven die herhaaldelijk fietsen stelen (junks, handelaren etc.); niet personen die 'alleen' door het aantreffen van een onafgesloten fiets eenmalig tot diefstal worden uitgelokt. Deze wijze van opsporen sluit aan bij de reeds in gebruik zijnde observatieauto. Tegen de dief van de geprepareerde fiets wordt proces-verbaal opgemaakt, waarin slechts summier wordt vermeld dat het om een geprepareerde fiets gaat. Hoe die exact is uitgerust, hoeft niet te worden vermeld.”

In de niet-onherroepelijke uitspraak van de rechtbank te Dordrecht werd op 22 maart 2006 de officier van justitie niet-ontvankelijk verklaard in de vervolging van een verdachte van diefstal van een zogenoemde lokfiets. De uitspraak werd gepubliceerd op www.rechtspraak.nl onder LJN: AX0773, Rechtbank Dordrecht, 11/500184-06.

http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=kenmerken&vrije_tekst=AX0773

Het gerechtshof Den Haag heeft in het hoger beroep tegen voornoemd vonnis in zijn arrest van 7 juni 2007 geoordeeld dat geen rechtsregel verbiedt dat de politie, wanneer zij concludeert dat iemand veel belangstelling voor gestalde fietsen toont, een onafgesloten fiets neerzet teneinde te zien of genoemde persoon die fiets zal stelen, en dat uit de bij de politie afgelegde verklaring van de verdachte is af te leiden dat geen sprake is van schending van het Talloncriterium. De verdachte loopt één maand gevangenisstraf op.

Intussen heeft diezelfde rechtbank op 2 januari 2007 het openbaar ministerie wél ontvankelijk verklaard in een vervolging van een verdachte van diefstal van een zogenoemde “lokfiets”. De rechtbank overwoog dat, nu de fiets door de politie niet is neergezet met het doel een bepaalde verdachte de fiets te doen stelen, maar de “lokfiets” is gebruikt om opheldering te verschaffen omtrent de identiteit van daders van reeds gepleegde strafbare feiten, namelijk ter plaatse eerder veelvuldig gepleegde diefstallen van fietsen, is de politie gebleven binnen het doel waartoe opsporing dient.

http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=kenmerken&vrije_tekst=AZ5422

Andere zgn. LOK-uitspraken :

- Fiets:

<http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=lijn&lijn=BB6979>

<http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=lijn&lijn=BE9817> (NJ

2009,224)

- Agent(e) :

<http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=lijn&lijn=BH1228>

<http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=lijn&lijn=BI2724>

- Auto:

<http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=lijn&lijn=AV0757>

<http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=lijn&lijn=BC4796>

<http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=lijn&lijn=BI7084>

met uitgebreid jurisprudentie-overzicht in Conclusie AG Jörg, en

<http://zoeken.rechtspraak.nl/resultpage.aspx?snelzoeken=true&searchtype=lijn&lijn=BK0888>

In het arrondissement Amsterdam werd in **2003** bijgaande notitie gewijd aan de inzet van een, in Amsterdam betiteld als, spotfiets

voorwaarden inzet
spotfiets OM.doc

In **2005** is de hieronder vermelde werkwijze afgesproken tussen het openbaar ministerie te Zutphen en de Apeldoornse politie over de inzet van een lokfiets.

WERKWIJZE
RKEN MET DE LOKFI

Over de inzet van een lokfiets in de gemeenten A'dam, Nijmegen, Dordrecht, Eindhoven, Hoogeveen, Leeuwarden, Deventer, Kampen en IJsselmuiden verschenen o.a. bijgaande artikelen:

<http://www.nu.nl/news.jsp?n=288554&c=13>

<http://www.nieuwsbank.nl/inp/2004/11/10/R174.htm>

<http://www.eindhovensdagblad.nl/eindhovenstad/article1239605.ece>

http://www.wielrijder.nl/nieuws/20060314_politie_gebruikt_lokfiets_met_lost_stuur.php

<http://archieftrouw.nl/artikel?REC=tr-19980223-000002522>

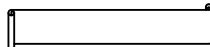
<http://www.destentor.nl/deventer/article1378386.ece?service=print>

<http://www.deventer.nl/news/Archief/2007/mei/Deventer+steeds+veiliger.htm>

“Politie zet lokfiets in tegen fietsendiefstal

Kampen, 26-01-2007 o De daling van het aantal fietsdiefstallen zet door. In 2003 werd er 500 maal aangifte gedaan van diefstal van een fiets. In 2005 was dit aantal gezakt naar 350. In 2006 is het aantal aangiften nog verder gedaald naar 299. Daling bereikt door samenwerking Deze daling is het resultaat van de goede samenwerking tussen rijwielhandelaren, de Fietsersbond, Stadstoezicht en het politieteam Kampen, de partners van het in 2003 gestarte fietsdiefstalproject. De rijwielhandelaren in Kampen en IJsselmuiden hielden gezamenlijk een actie.

<http://www.destentor.nl/kampen/article1054392.ece>

Bijlage 3

Juridisch kader inzet lokfietsen

Uitlokking

29 februari 2007

Uitlokking is strafbaar gesteld in art. 47 Sr en kan van toepassing zijn op situaties waarbij de politie gebruik maakt van opsporingsbevoegdheden.

Er bestaan meningsverschillen over de strafbaarheid van een 'agent provocateur'. Er is in de rechtspraak nog niet met zoveel woorden over beslist. Wel volgt uit jurisprudentie van de Hoge Raad dat opsporingsmethoden, waarbij tot het plegen van strafbare feiten wordt uitgelokt, onrechtmatig moeten worden geacht en dat de resultaten daarvan niet tot het bewijs mogen meewerken. Om te bepalen of sprake is van uitlokking, moet worden gekeken of er handelingen zijn verricht waarop de verdachte niet reeds zijn opzet had gericht.

Het is dus van belang om te kijken naar de handelingen die zijn verricht; er moet bepaald worden door de rechter of de opzet van de verdachte reeds gericht was op die handelingen. Is dat het geval, dan is er geen sprake van uitlokking (de verdachte was al van plan om een strafbaar feit te plegen). Heeft de verdachte echter handelingen verricht waarop zijn opzet niet al gericht was, dan kan sprake zijn van strafbare uitlokking. Daardoor wordt het bewijs dat is verkregen, onrechtmatig (zie ook Hof Den Haag 29 september 2006, LJN: AZ0109). Deze overwegingen komen uit het Tallon-arrest.

Tallon-arrest

In het *Tallon-arrest* (HR 4 december 1979, NJ 1980, 356) beweerde de verdachte (van handel in cocaïne) dat hij tot het feit was uitgelokt door twee 'undercover-agents' en dat er daarom sprake was van onrechtmatig verkregen bewijs. De Hoge Raad oordeelde dat het bewijs toelaatbaar was, nu door het Hof was vastgesteld dat verdachte door het optreden van de undercover-agents niet was gebracht tot andere handelingen dan die waarop zijn opzet reeds was gericht.

Het Tallon-arrest is om twee redenen belangrijk:

- In de eerste plaats wordt door de Hoge Raad het inzetten van undercover-agents in beginsel toelaatbaar geacht. Dit moet wel in overeenstemming zijn met normen van proportionaliteit en subsidiariteit.
- In de tweede plaats stelt de Hoge Raad een grens: de verdachte mag niet worden uitgelokt, anders is er sprake van onrechtmatig verkregen bewijs.

Uit dit arrest is af te leiden dat het belang van de criminaliteitsbestrijding niet als rechtvaardiging voor het uitlokken van strafbare feiten gezien mag worden en dat een dergelijke uitlokking, bij gebreke van een rechtvaardigingsgrond, in beginsel strafbaar is.

Nog een voorbeeld uit de jurisprudentie

Rb Dordrecht bepaalde dat het gebruik van een lokauto niet onrechtmatig was en dat er geen sprake was van uitlokking. Ook hier (diefstal uit de auto) heeft de politie de verdachte niet op het idee gebracht om de diefstal te plegen.